

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lv dovici || De Ponte Vallis-|| Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-|| libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1625

Cap. XIII. Qua resignatione coniuges viduitatem à Deo immissam accipere debent, & status huius bona.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39637

CAPVT XIII.

DE RESIGNATIONE CONIUGES VIDUITATEM à Deo immiffam accipere debent, & status huius bona.

Viduitas
à solo Deo.

Siccine separas
amara
mors?
Tom. I.
Tract. 5.

Dei prouidentia.

Mortis
commoda.
à Sap. 4. 7.

Tempora in
Dei potestate.

Ex morte alterius coniugum oritur status VIDUITATIS, cuius illa est excellentia singularis, quod in eum ingressus sit ab omni deceptione liber & expeditus. Ordinariè enim nullus ad eum accedit ex propria electione & voluntate, sed consilio ac prouidentia Dei, in cuius manibus est vita & mors: qui ut Coniuges matrimonio coniungit; ita alterius morte illos separat, relinquens superstitem liberum ab onere & obligatione, qua altero viuente tenebatur. Quamuis enim *diuisio* hæc grauis non sit illis Coniugibus, qui non bene inter se conueniebant, quorum vita est ipsa morte grauior, ob animorum dissensionem: illis tamen, quibus in matrimonio bene est, semper hæc diuisio est valde amara, nec aliud solatium maius habent, quam quod Deus ipse illam fecerit, absque cuius prouidentia non eueniunt mala pœnæ, ut alio loco dictum est.

Ex hoc fundamento deducere possunt Coniugati, quam debeant in hac ab inuicem disunctione, cum voluntate diuina conformitatem habere, innitentes tribus præcipuis rationibus, vni scilicet ex parte ipsius Dei, diuisionem hanc facientis; alteri ex parte coniugis morientis; tertiæ ex parte superstitis. Sapiencia enim ac prouidentia Dei ita omnia dirigit in bonum suorum electorum; ut tam vita, quam mors in eorum cedat lucram. Ideoque cum alterum coniugum accipit, & alterum relinquit: non est minus utilis mors morienti, quam sit ipsa vita remanenti: morte enim prohibet torrentem præteritorum peccatorum; & quem minabatur, futurorum; finem imponit tentationibus, periculis, miserijs, vitæque huius mortalitatis calamitatibus, offerens æternæ gloriæ possessionem, aut pignus certum ad eam perueniendi. Ideo enim dixit Sapiens: *astutus si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit*, diuina enim prouidentia in tali occasione eius mortem esse voluit, ut illi esset transitus ad æternam requiem. Quis igitur mortem non acceptet, in quacunque hora venerit, si viam hanc fidem habeat, quod paterna Dei prouidentia eam ad eius dirigat vtilitatem? quod si necesse est Coniuges aliquo tempore ab inuicem separari: quodnam apertius censendum est eo, quod constituit & præscribit Deus? qui infinita sua sapiencia nouit amicitiam inter ipsos non fore ipsis vtilem, si diutius protrahere

traheretur; & quoniam amoretiam in cœlo perdurat, estque vehementior ac solidior, qui eo præcedit, operam dabit vt alteri obtineat, vt suo tempore ad eundem locum perueniat: sicut etiam qui superstes est, per Sacra, Orationes, & Eleemosynas, iuuat & à Deo impetrat, vt qui mortuus est, ad suam requiem citius perueniat.

DEINDE morte alterius coniugis probat Deus alterius fidelitatem & resignationem; qui si verè fidelis est Deo, ei que se resignauit, merito acceptare debet mortem sui socij cum humilitate, & sine querelis: sed gratias potius agat ob tempus, quo illum superstitem in hac vita habuit; & agnoscat, fatebiturque non facere ipsi iniuriam, qui repetit, quod ad tempus sibi placitum, commodauerat. Rationi etiam consentaneum est, pluris facere diuinæ prouidentie consilia, quàm proprium solatium. Et cum Christus Dominus Noster dicat: *b qui non odit suam uxorem, eum non posse esse ipsius discipulum*, ac proinde, neque eam que non odit virum suum; exuendo, vti dictum est, cor suum à nimio erga eum amore; & paratam promptamque se exhibendo ad socium suum, quando Deo ita placuerit, relinquendum: par est, id totum opere ipso ostendere, quando mors aduenerit: corde valde resignato, dicendo, quod dixit Iob: *c Dominus dedit mihi hunc socium, & Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: si nomen eius benedictum in æternum*. Cogitet qui superstes est, dici sibi à Domino quod in simili alio casu dixit Ezechieli: *d fili hominis: ecce ego tollo à te desiderabile oculorum tuorum in plaga: & non planges, neque plorabis, neque fluent lachrymæ tua. Ingemisce, tacens, mortuorum luctum non facies, & mox subdit: mortua est uxor mea vespere: fecique mane, sicut praeceperat mihi*. Ex quo colligit Sanctus Hieronymus, quod Deus uxorem Ezechielis appellauerit *desiderabile oculorum eius*, quia nihil magis vir amat, quàm bonam & prudentem uxorem, cum qua Deus ipsum coniunxit. & nihilominus: quado Deus illam aufert, debet vir ita eius ordinationi acquiescere, vt non plangat, aut nimia alia externa signa edat hominum impatientium, & parum resignatorum. Quia sufficiens solatium illi esse debet verbum illud: *ecce ego tollo à te*, ego, inquam, Deus tuus, ego pater tuus, ego qui eam tibi dederam. Ego accipio quod magis meum est, quàm tuum. Et quamuis hoc sit in plagam, & in pœnam, non tamen est in tuum, vel illius damnus; sed quia ita ego statuo ad vestram vilitatem. Sufficere autem tibi debet, quod mihi ita placeat, vt & tibi arrideat; & ne plangas, aut nimium tristeris.

Hv c accedit, quod Christiani Coniuges (vt ait Apostolus) non debent e contristari sicut ceteri gentiles, qui nec fidem nec spem habent resurrectionis, vitæque æternæ; sed mutuo se ipsos consolari illa spe simul se in cœlo videndi cum maiori amore, quiete, & gloria, quam in terra ha-

Coniuges
post mortem
se inuicem
iuuent.

2.
Fidelitas &
resignatio in
viduitate.

b Luc. 14. 26

c Iob. 1. 21.

3.
d Ezech. 24
10.
Deus facit
viduos.

4.
e 1. Th. 4. 11

buerint

Ad odorem
luctus.

Luc. 22. 4.

Tom 1.
Trac 1. c. 4.
Mortui vi-
uos inui-
sant.

5.

g Gen. 35. 18

Iacobi mo-
deratio &
prudentia.
h Eccl. 38. 16

buerint. Sed quoniam humanus sensus impediri non potest, dixit Deus Ezechielis: *ingemisce tacens*, hoc est, ita prudenter ac temperatè ingemiscas, ut ex ore tuo nec verbum prodeat querelarum, murmurationis, aut impatientia: quod si quæ verba proferes, da operam, ut sint ad glorificandum ipsum DEVM, gratiasque agendas, quod ita tecum egerit, dicens: *non mea voluntas Domine fiat, sed tua*. Ego, Domine, vnum eram cum ea, quam mihi sociam dedisti; per cuius mortem media pars mei ipsius extincta est: reliquam mediam partem, quæ superest, tibi offero: sicut de illa fecisti, quod volebas, ita de me fac, quod volueris, tanquam de re tua.

HINC etiam commodum educit Dominus ex morte alterius Coniugis, monetur enim alter, quod sit mortalis, & citò ad futuram horam, qua & ipse moriatur; ac proinde vitæ suæ emendationem & feruorem acceleret: persuadens sibi, mortem alterius (ut supra dictum est) vocem esse Dei, qua illum excitat, & impellit ad hoc, ut feruens sit & in Dei obsequio constans: Cumque potuisset æquè ipsum è medio auferre, sicut abstulit alterum utatur ipse hac occasione in finem, quem Deus querit.

HIS considerationibus temperandæ ac moderandæ sunt tristitiæ ac desolationes, sicut fecit magnus ille Patriarcha, *Iacob* qui etsi tenerrimè diligeret vxorem suam Rachel: cum tamen illa, occasione partus è vita decessit, non edidit extrema illa tristitiæ indicia, quæ in alijs casibus: sed potius, cum mater filium g vocaret *Benoni*, id est, *filium doloris mei*: ipse pater appellauit eum *Beniamin*, id est, *filiû dextra*: quia in toto illo euentu agnoscebat potentem Dei manum; non quamcunq; sed *dextram*, quæ indicat bonam fortunam: neque enim aduersa fors esse potest, quæ à tali prouenit manu. Quamuis autem natura, mortis socium *dolorem* sentiat: gratia tamen, *misericordiam* de manu Dei eam inferentis agnoscit. Quæ manus *blanda* est erga electos, quamuis aliquibus *gravis* esse videatur. Noluit etiam infantem *filium doloris* appellari, ne ipsum nomen perpetuum quoddam excitatorium esset doloris & fletus, quem mors matris ipsi attulisset, in quo dolore, ut supra diximus, terminus & moderatio adesse debet, quamuis ex morte dilectissimæ alicuius personæ ortum habuerit. Iuxta illud Ecclesiastici: *h filium mortuum produc lachrymas, & quasi dira passus incipe plorare, & secundum iudicium, & receptam consuetudinem contege corpus illius, & non despicias aut negligas sepulturam illius. propter delaturam autem, ut scilicet ex domo auferatur, amare fer luctum illius vno die, consolare propter tristitiam, ne ab ea absorbearis: & fac luctum, siue luge secundum meritum eius vno die, vel duobus propter detractionem, ne dicatur, quod eum non amaueris, ne dederis in tristitia cor tuum: sed repelle eam a te: & memento nouissimorum, nec obliuiscaris mortis tuæ: neque enim est conuersio, nam tuis lachrymis mortuum non poteris*

reuoca-

reuocare: & tua nimia tristitia huic mortuo nihil proderis, & te ipsum pessima-
bis. *Tristitia enim nimia festinat mors, & cooperit consumitque virtute, & cor-
dis flectit ceruicem, frangitque robur, cogita mortuum audire dicentem: me-
mor esto iudicii mei; sic enim breui erit tuum: mihi heri & tibi hodie. Consolare il-
lum in exitu spiritus sui, & in requie mortui requiescere, fac memoriam eius, ne e-
uanescat, sed perpetuo duret.*

Hæc Spiritus sanctus per os huius Sapiētis, quæ magnis documentis
sunt referta, vt cum discretione ac moderatione fletus fiat ob illorum mor-
tem, quos valde diligimus, declinatis tamen *duobus* extremis: altero eorum,
qui Stoicorum more; nec gemunt, nec sensus præbent indicium: quasi reli-
gioni tribuentes, si contra faciant, cum tamen magnam præbeant occasio-
nem contra ipsos murmurandi, ob neglecta amoris indicia in mortuum. Al-
terum extremum est eorum, qui flent nimium absque *defuncti* utilitate, &
cum detrimento *proprio*: proijcientes (vt vulgo dicitur) funem post vnam a-
missam, & periculo se exponentes ob nimiam suam tristitiam moriendi
cum eo, qui moritur. Medium autem inter hæc duo extrema tenendum est,
flendol scilicet *uno vel duobus diebus*: hoc est conuenienti tempore, iuxta me-
rita defuncti, & amorem ac obligationem, qua illi obstrictus eras; & iuxta
detrimentum, quod domui tuæ, aut Reipub. ex eius morte euenit, ob præ-
claras eius dotes.

COGITA autem & agnosce, veram amicitiam in eo esse positam, vt illi, in
extremis laboranti assistas, consolando & animando eum, vt cum tranqui-
litate & solatio moriatur. Hoc est enim quod ait: *requiescere fac memoriam il-
lius*, spe scilicet bonorum æternorum: recipiens in te curam rerum eius tem-
poralium; & maximè, quæ ad animam pertinent: imò & sepulchri, in quo a-
liquid colloces, quod eius memoriam referat, ac exprimat, eum in modum
quo iacob erexit *titulum super sepulchrum Rachel*, pyramidem scilicet, aut
magnum alium lapidem, in quo esset *titulus monumenti Raebel*, vt eius me-
moria semper ibi permaneret; aut quod suadebat Tobias: *k panem & vinum
super sepulchram iusti constituendo*: vt hac oblatione memoriam eius conser-
ues eiusque animæ benè facias iuuando eam, vt à Purgatorio expedita, citi-
ùs ad æternam cæli requiem perueniat.

S. I. Bona Viduitatis.

PROPOSITIS hætenus rationibus solatij, & illam addere licet, quæ
oritur ex status viduitatis præstantia: nam matrimonio per alterius
Coniugis mortem dissoluto, status succedit viduitatis: qui ob con-
tinentiam, quam profiteretur, excelsior est statu matrimonij, iuxta illud Apo-
stoli: *a quæ sub viro est mulier viuentis viro alligata est legi: si autem mortuus*

Extrema
vitanda.

Medium
seruandum

i Gen. 25. 20
Vera amicitia
erga
mortuos.
k Tob. 4. 18.

a Rom. 2. 27

b I. Co. 7. 39 fuerit, vir eius, soluta est a lege viri, ut cui velit: nubat. b Beatior autē erit, si sic permanserit secundum meum consilium: puto autem quod & ego Spiritum Dei habeam, ut tale consilium dare possim. Idem autem intelligendum est de viro, mortua eius vxore.

Nuptia secunda licita.

1. Co. 7. 9.

d 1. Ti. 5. 14

Quibus verbis duas veritates certissimas tanquam solida quædam fundamenta huius argumenti iecit Apostolus: prima est quod mortuo altero Coniugum, alter: qui superstes est, maneat ita liber, ut, si velit, licitè & liberè possit secundum contrahere matrimonium, sicut primum contraxit: nam solutis primis nuptijs nunquam Christus Dominus Noster, nec eius Ecclesia prohibuit secundas; & eadem ratione nec tertias, nec quartas, & reliquas quæ eadem ratione succederent. Imò idem Apostolus expressè dixit: *viduis*, non sentientibus in se virtutem & talentam ad se continentium, *ut nubere*. Melius est enim (inquit) nubere, quam vri. & viduis iunioribus, quæ versantur in periculo incontinentiæ, consulit, ut d nubant, nisi continentiam voto se obstrinxissent.

Viduitas melior.

Li. 1 contra Iovinian.

Vidua labor duplex & premium.

SED hoc periculo è medio sublato, locum habet secunda veritas certissima, quòd ex se sit res gloriosior ac perfectior non adire secundas nuptias, sed per totam vitam in viduitate & continentia permanere. Quia hoc est magis conforme voluntati Dei, qui primum vinculum dissoluit: nam licet liberum eis reliquerit, alio vinculo se ligare, quasi carnis imbecillitati compatiens: simul tamen eandem libertatem illis reliquit, ut non transeuntes ad secundas nuptias recentis virtutis materiam haberent, qua renunciarent voluptatibus, quas prius fuerant experti: quamuis ad easdem pro suo libitu redire liceret. Deinde, cum dicit: *beatiorē fore viduam si sic permanserit*, insinuat propter temporaneam voluptatem, cui renunciat: obtenturam ipsam Spiritualem aliam multò excellentiorem. Et (ut Sanctus Hieronymus ait) quòd fructus sexagesimus trigesimum excedit, utpote duplo minorem; eò viduarum status præcellit statum Coniugum, qui est multò minus perfectus. Et quamuis soleat viduitas duplicatos habere labores, tam ob carnis pugnas: quia graue illi est ab expertis voluptatibus se continere; quarum memoria torquetur: tum propter afflictiones ac desolationes quas adfert secum solitudo, & humana desertio: sed duplicatis hisce laboribus duplicata etiam præmia respondent in hac vita, & futura: in hac enim vita liberat eas Deus à grauissimis matrimonij oneribus & simul eis fauet, tribuens Spiritus voluptates ac delicias, quæ cum statu virginitatis sunt coniunctæ, de quibus excellentijs ac meritis fusius agemus in Tomo sequenti. Ecclesia etiam ipsa semper ijs fauit, qui secundas nuptias non admittunt. Et viri, qui ad eas transeunt manent cum Nota Irregularitatis, aut inhabilitatis ad statum sacerdotalem, & reli-

quos

quos ordines illum precedentes, iuxta illud Apostoli: *e vnus vxoris vir*: eò quòd degenerarint à perfecta matrimonij significatione, vnione scilicet vnus Christi cum vna Ecclesia, cùm enim sacerdotium sit status ad eòd excellus ac purus, non sunt digni, qui ad illum admittantur, si indicia dederunt exigua ad eòd continentia, ad secundas transeuntes nuptias, & secundò ligates se vinculo, quòd iam Deus semel dissoluerat. Et eadem ratione vidua, quæ in primæua Ecclesia ad templi seruitia admittebantur, eandem conditione habere debebant: ita enim Apostolus: *vidua eligatur, non minus sexaginta annorum, quæ fuerit vnus viri vxor*, ac proinde quæ bis nupsissent, tanquam parum continentes, ab illis officijs excludebantur. Ne autem veræ vidua pauperes ac desertæ ad secundas nuptias transfirent, vt suæ paupertati consulerent, vehementer commendabant Apostoli, vt magna earum cura haberetur, ac propterea Apostolus discipulo suo Timotheo, qui Episcopus erat: *g VIDVAS* (inquit) *honoranda, quæ veræ viduae sunt*: exhibens eis (vt S. Thomas declarat) *duplicem honorem*, quem Deus iubeat parentibus exhiberi: debitam scilicet *reuerentiam*, & *alimenta necessaria ad vitæ sustentationem*; ne animo deficiant; & videntes, se præteri ac deseri, retrocedant. Vidua (ait S. Ambrosius) non querat rationes, vt repetat nuptias. Nam si dicis te esse *solam*: castitas solitudinem querit; Christusque se comitem tibi præbebit. Si dicas, deesse tibi *intercessorem*, qui tua apud Iudicem agat negotia; & vereri te aduersarium, Deus erit tuus Iudex, aduocatus, & intercessor: is zelabit legem quam tulit, vt magna ratio habeatur causarum pupillorum & viduarum. Dices te non habere *patrimonium*: bonum patrimonium est continentia, quæ magis absoluta Domina est, eius quod habet, quam sit cõiugata. Si dicas te *filios* habere, ac proinde aliquo indigere, qui te in eorum educatione iuuet: ne tamen dicas, sic te consulere liberis, quibus matrem eripis. Si proprios habes hæredes, cur alios quaris? attende, importunã esse pietatem, timere primi mariti filios amare; & occasionem esse discordiæ amorem, quem ipsa natura indidit. Quid autem est alios filios generare, nisi spoliare priores officijs pietatis, & necessitatis subsidijs? quod si dicas te *filios non habere*, ac propterea velle iterum nubere, vt habere possis: vnde scis, id tibi in secundo matrimonio euenturum, quod in primo non contingit: siue quod Deus tibi eos *deneget*, siue quod semel datos *auferat*: puniendo te aut sterilitate, aut orbitate. Hæc summam ex S. Ambrosio, cuius mens & intentio nõ fuit, secundas nuptias damnare; sed exhortari viduas, ne absq; graui necessitate eas inueant; sed liberatatem suam seruent, in quam Deus illas asseruit: vt omnem cogitationem & curam, quam vt marito placerent, adhibeant; nunc adhibeant, vt placeant sponso cælesti, familiariter cum eo per exercitia orationis agendo, vt proximo capite dicitur.

c. 1. Tim. 3.
12.
Bigamia
irregulari-
tas.

Et. Tim. 5. 9

g. 1. Tim. 5. 3.
Vidua ho-
noranda.

L. de viduis
c. S. Hiero.
epist. ad Eu-
riam c. 6.

cc
cc
cc
Tentationes
contra vi-
ditatem.

cc
cc

Viduitas
suadetur,
non praci-
tur.